

Under de Toer: dorpsverhalen verbeeld

In Friesland liep een project waarbij dorp en kerk heel nadrukkelijk bij elkaar worden betrokken onder de noemer 'Under de Toer'. Aan dorpen werd de uitdaging voorgelegd: 'Geef een artistieke verbeelding van dorpsverhalen over, in of rond de kerk.' 32 dorpen gingen de uitdaging aan.

De kerk van Langezwaag nodigde me uit voor het uitluiden van hun project 'Haren in de Wind', gebaseerd op het verhaal dat er bij de ingang van de kerk altijd een spiegel hing en een kam lag. De kerkgangers konden dan nog even hun haren kammen voor de dienst begon. De koster liet de haren na afloop van de kerkdienst altijd over het kerkhof waaien. Naast dit verhaal was het paardje op de kerktoren een bron van inspiratie. Tot slot speelde de jeugdherinnering 'je mooi maken voor de zondagse kerkgang' een rol.

Het kunstwerk dat ontstond uit deze verhalen is gemaakt door de dorpsbewoners van Langezwaag onder leiding van kunstenares Wietske Lycklama à Nijeholt. Op allerlei manieren werd samengewerkt met de kerk, het dorps huis, de school, de sportvereniging, en met name met individuele dorpsbewoners. Er werden paardjes gemaakt en opgesteld op een strook gras op de begraafplaats bij de kerk. Op een open plek werd een spiegelkerk gebouwd waarvan de muren werden gevormd door grote indrukwekkende foto's van dorpsbewoners met een kam. In deze spiegelkerk ontstonden voorwerpen die een verbinding legden met de kerk: een paard op de plaats van het orgel, een gestalte van een dominee, een avondmaalstafel met daarop een rozenkrans, een preekstoel in de vorm van Maria waaraan linten werden gehangen met wensen of andere teksten, en een vrouwenpruik van paardenhaar, symbool voor de vrouwen die in de oorlog op hun mannen wachtten.

Op allerlei manieren waren dorpsbewoners nauw betrokken bij het project en werd men uitgedaagd iets van zichzelf te laten zien. Soms letterlijk middels de grote foto's die de kerkwanden vormden, soms figuurlijk in de vorm van talenten.

De deuren van de 'echte' kerk gingen open. Elke dag. Zo'n vierduizend mensen bezochten het project en schreven iets in het gastenboek. Het dorp en de kerkgemeenschap keken met andere ogen naar die zo vertrouwde kerk, naar de preekstoel, avondmaalstafel, rozenkrans, gebeden, het orgel en de klok. Het kerkhof werd ontdekt als plek waar het niet alleen somber is, maar ook heel mooi. Als een plek waar je even stil kunt zijn, tot rust kunt komen en van de vogels kunt genieten.

Het project 'Haren in de Wind' is een voorbeeld van hoe kerk en dorp op elkaar betrokken kunnen zijn en hoe met nieuwe ogen kan worden gekeken naar iets wat zo vanzelfsprekend lijkt. Kunst zet alles even in een ander perspectief.

Jolanda Tuma, dorpskerkambassadeur